



# ВСТУП ДО ФІЛОСОФІЇ

## Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

### Реквізитивна навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти *Перший (бакалаврський)*

Галузь знань	<i>10 Природничі науки</i>
Спеціальність	<i>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
Освітня програма	<i>ОПП образотворче мистецтво</i>
Статус дисципліни	<i>обов'язковий</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній/весінній</i>
Обсяг дисципліни	<i>Загальна кількість: 60 год. Лекційних занять: 18 год. Практичних занять: 18 год. Самостійна робота студентів: 24 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік, поточний контроль.</i>
Розклад занять	<i><a href="http://ipt.kpi.ua/navchalnij-protses">http://ipt.kpi.ua/navchalnij-protses</a></i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: кандидат філософських наук, доцент Галушко Михайло Михайлович (<a href="mailto:mmgalushko@gmail.com">mmgalushko@gmail.com</a>) Практичні / Семінарські: кандидат філософських наук, доцент Галушко Михайло Михайлович (<a href="mailto:mmgalushko@gmail.com">mmgalushko@gmail.com</a>)</i>
Розміщення курсу	<i><a href="https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=2467">https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=2467</a></i>

### Програма навчальної дисципліни

#### 1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

В умовах трансформації системи суспільних відносин, реформування держави, актуалізується необхідність формування аналітичного і творчого мислення фахівця, здатного досліджувати, розкривати та пояснювати смисли явищ світу, його професії, соціального життя загалом, мислення, здатного порозуміти та визначитись зі світоглядними та ціннісними орієнтаціями сучасної цивілізації.

Навчальна дисципліна «Вступ до філософії» знайомить студентів із історією виникнення і розвитку філософської думки, основними філософськими проблемами, що допоможе визначити сенс та цінність людського життя, власне місце в сучасному інформаційному суспільстві, орієнтуватись у соціальних та політичних процесах, сформулювати уявлення про наукову картину світу, зрозуміти механізми становлення і розвитку людської свідомості, набути та розвинути комунікативні навички.

Виклики сьогодення вимагають нової ініціативної, творчої людини, а філософія формує здатність критично мислити, креативно вирішувати складні завдання, закладає вміння відстоювати власну думку, самостійно приймати обґрунтовані та виважені рішення, бути самодостатньою, цілісною особистістю.

Мета курсу полягає у формуванні наукового світогляду як теоретичного (систематизованого) відношення суб'єкта до суцього з позицій належного (необхідного).

Після засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

**знання :**

- сутності основних філософських проблем, філософських категорій; специфіки взаємин філософії з іншими формами духовного життя людства; основних напрямків розвитку філософської думки різних історичних епох та їх своєрідності, філософських шкіл, ідей, персоналій, філософської методології; типології основних філософських систем;
- основного змісту (інваріантів та алгоритмів) пізнавальної діяльності; знати структуру, форми та методи наукового пізнання, філософське вчення про розвиток; розвиток науки у її взаємозв'язку з філософією;
- світоглядних чинників, що впливають на умови формування особистості, її базових життєвих цінностей; суспільного характеру людського буття, його історичності, проблем сучасних соціальних стратегій; глобальних проблем сучасності;
- знання того, що філософія підносить людину на новий, вищий щабель світоглядної культури, допомагає свідомій побудові життєвої стратегії і становленню фахівців інженерно-технічного профілю.

**уміння:**

- аналізувати, інтерпретувати, розуміти філософські тексти; формулювати ідеї, дискутувати та розуміти філософські проблеми як суспільно значимі та як особистісні;
- реалізувати навички наукового пізнання та логічного мислення, самостійного навчання та постійного підвищення фахової компетентності; використовувати філософську методологію в науковому пізнанні;
- застосовувати загальнофілософські знання у фаховій практичній діяльності та сфері освіти; практично використовувати інформаційні технології в гуманітаристиці.

Відповідно до освітньо-професійної програми студенти після засвоєння дисципліни «Вступ до філософії» мають продемонструвати такі результати навчання:

**Загальні компетентності**

ЗК 8: Здатність застосовувати навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 13: Здатність критично оцінювати результати своєї діяльності в професійній сфері, навчанні і приймати обґрунтовані рішення з урахуванням наукових, соціальних, етичних, правових, економічних аспектів.

**Програмні результати навчання**

ПРН 9: Презентувати результати досліджень і розробок фахівцям і нефахівцям, аргументувати власну позицію.

ПРН 11: Презентувати знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

**2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)**

Для того щоб розпочати вивчати «Вступ до філософії» достатньо мати природничо-наукові знання в межах програми середньої школи; знання та розуміння суспільних проблем, які визначали характер основних етапів всесвітньої історії; знайомство з класичною світовою художньою літературою.

Дисципліна «Вступ до філософії» має міждисциплінарний характер. Вона інтегрує відповідно до свого предмету знання з інших освітніх і наукових галузей. Їй безпосередньо

передуює дисципліни з блоку історичних н/д, одночасно з нею вивчається дисципліна з блоку психологічних н/д та в подальшому вивчається дисципліна з циклу правових н/д.

### **3. Зміст навчальної дисципліни**

#### **Розділ 1. Сутність та предмет філософії. Основні напрями, школи, течії в історії філософської думки.**

Тема 1.1. Філософія як теоретична основа свідомості, наукового пізнання та світогляду.

Тема 1.2. Класична філософія: напрями, школи, представники.

Тема 1.3. Некласична філософія: напрями, школи, представники.

#### **Розділ 2. Ключові філософські проблеми.**

Тема 2.1. Філософський зміст проблеми буття.

Тема 2.2. Специфіка людського буття.

Тема 2.3. Філософське поняття свідомості.

Тема 2.4. Філософські основи пізнання.

Тема 2.5. Філософське осмислення соціального буття.

### **4. Навчальні матеріали та ресурси**

Наведено рекомендовані навчальні матеріали та ресурси для засвоєння матеріалу, розглядуваного на лекційних заняттях та практичних заняттях.

#### **1. Базовий**

1. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник / За ред. Г.І. Волинки. – К.: Вища школа, 1999. – 624 с.
2. Дулуман Є.К. Філософія: курс лекцій/ Є.К. Дулуман, Н.В. Анацька. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 236 с.
3. Петрушенко В. Л. Філософія: Підручник. – Львів: «Магнолія 2006», 2017. – 504 с.
4. Філософія: навч. пос. / Л.В. Губерський [та ін.]; за ред. І.Ф. Надольного. – 7-ме вид., стереотип. – Київ : Вікар, 2010. – 455 с.
5. Філософія: підручник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль – 2-ге вид., випр. і доп. - К.: Академвидав, 2008. – 592 с.
6. Філософія: Підручник для студентів вузів / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, В.І. Табачковський та ін. - К.: Либідь, 2002. – 406 с.

#### **2. Додатковий**

1. Антологиямировой философии. В 4-х т. / Ред. – сост. и авт. вступ. ст. В.В. Соколов. – М.: Мысль, 1969 – 1972. Т.1, ч.1 и 2, 1969. – 936; с. Т.2. – 776 с.; Т. 3 – 760 с.; Т. 4 – 708 с. - М.: Мысль, 1969 – 1972.
2. Гринів О.І. Нариси з історії філософії / Олег Гринів. – Львів: Світ, 2018. – 430 с.
3. Громов В.Є. Істрія філософії в питаннях та відповідях: навчальний посібник / В.Є. Громов, Н.Ю. Тарасова Дніпропетровськ: НГУ, 2016. - 165 с.
4. Істрія філософії: підручник для вищої школи / [авт. колектив: Кремень В.Г. (кер.) та ін.]. 2-ге вид., перероб. та доп. - Харків : Прапор, 2003. - 768 с.
5. Історія філософії. У 2-х томах: підручник для студ. Вищих навч. Закладів. Т. 2 / В.І. Ярошовець та ін.; за ред. В.І. Ярошовця. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 536 с.
6. Історія філософії України: Підручник. / М.Ф. Тарасенко та ін. – К.: Либідь, 1994. – 416 с.
7. Сторіжко Л.В. Історія філософії: навч. посіб. / Л.В. Сторіжко. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Кременчуцький національний університет ім. Михайла Остроградського. – К.: Фенікс, 2012. – 156 с.

8. Філософський енциклопедичний словник / Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди НАН України; голов. ред. В. І. Шинкарук. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.
9. Философский энциклопедический словарь / [ред.- сост. Е.Ф. Губский, Г.В. Кораблева, В.А. Лутченко]. – Москва : ИНФРА-М, 2000. – 576 с.
10. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2012. — 621 с.
11. Чанышев А. Н. Курс лекцій по древней и средневековой философии: Учеб. пособие для вузов. – М.: Высш. школа, 1981. – 374 с.

### 3. Інтернет-ресурси

1. Губар О. М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: навчальний посібник / О. М. Губар – К.: ЦУЛ, 2007. – 416 с. / [Електронний ресурс] / Режим доступу до джерела: <https://textbook.com.ua/filosofiya/1473453659>
2. Данильян О. Г. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, В. М. Тараненко. - 2-ге вид., допов. і переробл. - Х.: Право, 2012. – 312 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу до джерела: [https://pidruchniki.com/1259060537588/filosofiya/ontologiya\\_gnoseologiya\\_sotsialna\\_filosofiya#72](https://pidruchniki.com/1259060537588/filosofiya/ontologiya_gnoseologiya_sotsialna_filosofiya#72)
3. Лузан А.О. Вступ до філософії / [Електронний ресурс] / Режим доступу до джерела: <https://textbook.com.ua/filosofiya/1473453638>
4. Петрушенко В.Л. Філософія / [Електронний ресурс] / Режим доступу до джерела: [http://pidruchniki.ws/1584072039277/filosofiya/filosofiya\\_-\\_petrushenko\\_vl](http://pidruchniki.ws/1584072039277/filosofiya/filosofiya_-_petrushenko_vl)
5. Подольська Є. А. Філософія: підручник / Є. А. Подольська. – К.: Фірма «Інкос», ЦУЛ, 2006. – 704 с. / [Електронний ресурс] / Режим доступу до джерела: <https://studfile.net/preview/2612334/>

## Навчальний контент

### 5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

#### Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції, перелік основних питань та рекомендована література
	<b>Розділ 1. Сутність та предмет філософії. Основні напрями, школи, течії в історії філософської думки</b>
1	<p><b>Тема 1.1. Філософія як теоретична основа свідомості, наукового пізнання та світогляду.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Загальна характеристика філософії як теоретичної свідомості.</li> <li>2. Міфосвідомість як історично перша форма світогляду. Відмінність філософії від міфу.</li> <li>3. Особливості релігійної свідомості як форми світогляду. Відмінність філософії від релігії.</li> <li>4. Історична зміна предмета філософії. Основні розділи філософського знання.</li> <li>5. Філософія як основа наукового пізнання і джерело розвитку наук.</li> <li>6. Роль і функції філософії у розвитку суспільства.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b></p>

	<p>Базовий: 2, 3, 4, 5.  Додатковий: 8, 9.  Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
2	<p><b>Тема 1.2. Класична філософія: напрями, школи, представники.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Основне питання філософії та його роль у визначенні філософських напрямів. Дві сторони основного питання філософії (онтологічна і гносеологічна).</li> <li>2. Матеріалізм та ідеалізм як протилежні способи вирішення основного питання філософії: лінія Демокрита і лінія Платона в історії пізнання.</li> <li>3. Види матеріалізму: стихійний натурфілософський, природничо-науковий, метафізичний, діалектичний або історичний.</li> <li>4. Види ідеалізму: об'єктивний, суб'єктивний.</li> <li>5. Філософський монізм і дуалізм як принципи побудови системи знань (на прикладі дуалізму Р. Декарта і монізму Б. Спінози у вченні про субстанцію)</li> <li>6. Монізм – вчення про буття у Середньовічній філософії.</li> <li>7. Агностицизм як заперечна відповідь щодо гносеологічної сторони основного питання філософії.</li> <li>8. Діалектичне вирішення основного питання у німецькій класичній філософії 19 ст. (від Канта до Гегеля і Маркса). Діалектична філософія як розмежування класичної та некласичної філософії.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b>  Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.  Додатковий: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11.  Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
3	<p><b>Тема 1.3. Некласична філософія: напрями, школи, представники.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Кінець класичної філософії і умови появи некласичної. Особливості некласичної філософії на відміну від класичної.</li> <li>2. Характеристика основних напрямів некласичної філософії: <ol style="list-style-type: none"> <li>1) позитивізм як сцієнтичний напрям некласичної філософії;</li> <li>2) волюнтаризм (ірраціоналістичні вчення про світову волю Артура Шопенгауера, волю до влади Фрідріха Ніцше);</li> <li>3) філософія життя ;</li> <li>4) екзистенціалізм;</li> <li>5) фрейдизм і психоаналіз;</li> <li>6) герменевтика;</li> <li>7) антропологія як напрямок некласичної філософії .</li> </ol> </li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b>  Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.  Додатковий: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11.  Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
	<p><b>Розділ 2. Ключові філософські проблеми</b></p>
4	<p><b>Тема 2.1. Філософський зміст проблеми буття.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Історико-філософські концепції онтології. <ol style="list-style-type: none"> <li>1.1. Матеріалістичні концепції буття.</li> <li>1.2. Ідеалістичні концепції буття.</li> </ol> </li> <li>2. Основні форми і модуси буття.</li> </ol>

	<p>3. Рух, простір, час як категоріальні визначення буття. 4. Соціальний простір та соціальний час як форми буття людей у культурі.</p> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b> Базовий: 2, 3, 4, 5. Додатковий: 8, 9. Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
5	<p><b>Тема 2.2. Специфіка людського буття.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Осмислення проблеми людини в історії філософської думки.</li> <li>2. Проблема походження людини.</li> <li>3. Сутність та природа людини.</li> <li>4. Людина як особистість. Типи особистості.</li> <li>5. Проблема сенсу життя.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b> Базовий: 2, 3, 4, 5. Додатковий: 8, 9. Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
6	<p><b>Тема 2.3. Філософське поняття свідомості.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Історико-філософські концепції свідомості: <ol style="list-style-type: none"> <li>1.1. Ідеалістичне розуміння свідомості.</li> <li>1.2. Матеріалістичне розуміння свідомості як вищої форми відображення дійсності.</li> </ol> </li> <li>2. Проблема походження, розвитку і сутності свідомості.</li> <li>3. Структура свідомості, її рівні та функції.</li> <li>4. Суспільна свідомість та її форми.</li> <li>5. Свідомість та самосвідомість.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b> Базовий: 2, 3, 4, 5. Додатковий: 8, 9. Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
7	<p><b>Тема 2.4. Філософські основи пізнання.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Пізнання як предмет філософського аналізу.</li> <li>2. Види, рівні та форми пізнання.</li> <li>3. Проблема істини в філософії та науці.</li> <li>4. Методологія наукового пізнання.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b> Базовий: 2, 3, 4, 5. Додатковий: 8, 9. Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>

8	<p><b>Тема 2.5. Філософське осмислення соціального буття.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Особливості буття соціального. Проблема побудови теоретичної моделі суспільства. Суспільство як система.</li> <li>2. Форми організації суспільного буття. Матеріальне та духовне виробництво.</li> <li>3. Поняття соціальної структури суспільства.</li> <li>4. Поняття інформаційного суспільства.</li> <li>5. Єдність та розмаїття всесвітньої історії. Лінійна та нелінійна модель історичного часу.</li> <li>6. Філософія глобальних проблем.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b>  Базовий: 2, 3, 4, 5.  Додатковий: 8, 9.  Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
---	---

### Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять мають сприяти засвоєнню теоретичного матеріалу з курсу «Вступ до філософії», набуттю навичок застосування основних принципів, методів та форм пізнавального процесу у професійній (науково-дослідницькій) діяльності. Основні завдання циклу практичних занять полягають у тому, аби студенти оволоділи практикою ведення дискусійного обговорення теоретичних питань і проблем, набули навички публічних виступів.

№ з/п	Назва теми семінару, перелік основних питань, теми доповідей та рекомендована література
1.	<p><b>Тема 1. Філософія як специфічний тип знання та світогляд.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Предмет філософії. Філософія як теоретична свідомість та теоретична основа світоглядного знання.</li> <li>2. Філософія та світогляд. Загальне та відмінне у філософії та інших історичних типах світогляду.</li> <li>3. Історична зміна предмета філософії. Основні розділи філософського знання.</li> <li>4. Філософія як основа наукового пізнання і джерело розвитку наук.</li> <li>5. Місце та функції філософії в культурі.</li> </ol> <p><b>Теми для доповідей:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Умови формування і виникнення філософії.</li> <li>2. Структура світоглядного знання.</li> <li>3. Місце філософії серед інших систем людського знання про світ.</li> <li>4. Роль філософії в самопізнанні людини.</li> <li>5. Філософія як спосіб життя.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b>  Базовий: 2, 3, 4, 5.  Додатковий: 8, 9.  Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>

2.	<p><b>Тема 2. Особливості класичної філософії: напрями, школи, представники.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Основне питання філософії та його роль у визначенні філософських напрямів. Дві сторони основного питання філософії (онтологічна і гносеологічна).</li> <li>2. Матеріалізм та ідеалізм як протилежні способи вирішення основного питання філософії: лінія Демокрита і лінія Платона в історії пізнання.</li> <li>3. Види матеріалізму: стихійний натурфілософський, природничо-науковий, метафізичний, діалектичний або історичний.</li> <li>4. Види ідеалізму: об'єктивний, суб'єктивний.</li> <li>5. Філософський монізм і дуалізм як принципи побудови системи знань (на прикладі дуалізму Р. Декарта і монізму Б. Спінози у вченні про субстанцію)</li> <li>6. Монізм - вчення про буття у Середньовічній філософії.</li> <li>7. Агностицизм як заперечна відповідь щодо гносеологічної сторони основного питання філософії.</li> <li>8. Діалектичне вирішення основного питання у німецькій класичній філософії 19 ст. (від Канта до Гегеля і Маркса).</li> </ol> <p><b>Теми для доповідей:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Космоцентризм давньогрецької філософії.</li> <li>2. Теоцентризм середньовічної філософії.</li> <li>3. Антропоцентризм і гуманізм філософії доби Відродження.</li> <li>4. Основні риси філософії Нового часу: гносеологізм, деїзм, механіцизм.</li> <li>5. Порівняльна характеристика емпірично-індуктивної методології Ф. Бекона та раціоналістично-дедуктивної методології Р. Декарта.</li> <li>6. Проблема субстанції: Р. Декарт (дуалізм), Б. Спіноза (монізм), Г. Лейбніц (плюралізм).</li> <li>7. Раціоналістичні ідеї Р. Декарта, Б. Спінози та Г. В. Лейбніца.</li> <li>8. Суб'єктивний ідеалізм про можливість пізнання світу.</li> <li>9. Сутність апіорізму, агностицизму І. Канта.</li> <li>10. Формула категоричного імператива І. Канта та його сутність.</li> <li>11. Основні поняття та принципи діалектики Гегеля.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b>  Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.  Додатковий: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11.  Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
3.	<p><b>Тема 3. Особливості некласичної філософії: напрями, школи, представники.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Кінець класичної філософії і умови появи некласичної. Особливості некласичної філософії на відміну від класичної</li> <li>2. Характеристика основних напрямів некласичної філософії: <ol style="list-style-type: none"> <li>1) позитивізм як сцієнтичний напрям некласичної філософії (О. Конт, Г. Спенсер, Дж. С. Мілль);</li> <li>2) волюнтаризм (ірраціоналістичні вчення про світову волю А. Шопенгауера, волю до влади Ф. Ніцше);</li> <li>3) філософія життя (В. Дільтей, А. Бергсон;</li> </ol> </li> </ol>



- 4) екзистенціалізм (С. К'єркегор, М. Гайдеггер, К. Ясперс, Г.-О. Марсель, А. Камю, Ж.-П. Сартр);
- 5) фрейдизм і психоаналіз (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм);
- 6) феноменологія (Е. Гуссерль);
- 7) герменевтика (Х. Г. Гадамер, П. Рікер);
- 8) антропологія як напрямок некласичної філософії (М. Шелер, Г. Плеснер, А. Гелен).

**Теми для доповідей:**

1. Основні етапи становлення позитивізму.
2. Гуманізм, проблема свободи в філософії екзистенціалізму. Проблема сутності та існування.
3. Культурологічні та історіософські напрями сучасної філософії: цивілізаційна теорія, структуралізм.
4. Сучасна релігійна філософія: неотомізм, неопротестантизм, нова католицька теологія, неопатристика.
5. Постмодернізм як напрям сучасної філософії.

**Список рекомендованих джерел:**

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

4.

**Тема 4. Філософський зміст проблеми буття.**

1. Історико-філософські концепції онтології.
  - 1.1. Матеріалістичні концепції буття.
  - 1.2. Ідеалістичні концепції буття.
2. Основні форми і модуси буття.
3. Рух, простір, час як категоріальні визначення буття.
4. Соціальний простір та соціальний час як форми буття людей у культурі.

**Теми для доповідей:**

1. Зміст філософського розуміння буття на різних етапах розвитку філософії.
2. Поняття буття і небуття (ніщо) у філософії.
3. Культурно-історичний час і простір.
4. Нелінійна динаміка розвитку та проблема самоорганізації.
5. Людина в бутті. Людина і Буття як «мікро» і «макросвіт».

**Список рекомендованих джерел:**

Базовий: 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 8, 9.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

5.

**Тема 5. Специфіка людського буття.**

1. Концепції людини в історії філософії.
  - 1.1. Проблема людини в античній філософії.
  - 1.2. Проблема людини у середньовічній філософії та філософії доби

	<p>Відродження.</p> <p>1.3. Проблема людини у філософії Нового часу.</p> <p>1.4. Проблема людини у некласичній філософії.</p> <p>2. Сутність та природа людини.</p> <p>3. Людина як особистість та типи особистості.</p> <p>4. Категорії людського існування (осмислення сенсу життя, смерті та безсмертя людини).</p> <p><b>Теми для доповідей:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Роль культури та суспільства в становленні людини.</li> <li>2. Тілесність та раціональність: аспекти взаємодії.</li> <li>3. Єдність біологічного і соціального в людині.</li> <li>4. Релігійні та філософські підходи до пояснення щастя й долі людини.</li> <li>5. Проблема життя та смерті в історії філософії.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b></p> <p>Базовий: 2, 3, 4, 5.</p> <p>Додатковий: 8, 9.</p> <p>Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
6.	<p style="text-align: center;"><b>Тема 6. Філософське поняття свідомості.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ідеалістичне та матеріалістичне розуміння свідомості.</li> <li>2. Проблема походження та сутність свідомості.</li> <li>3. Відображення та його форми.</li> <li>4. Структура, форми та рівні свідомості.</li> <li>5. Соціальна природа свідомості. Свідомість і праця. Свідомість і мова.</li> <li>6. Суспільна свідомість та її форми.</li> <li>7. Свідомість та самосвідомість.</li> </ol> <p><b>Теми для доповідей:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Онтологічні виміри духу. Співвідношення понять дух, душа, духовність.</li> <li>2. Проблема ідеального.</li> <li>3. Основні акти та властивості свідомості. Структура свідомості.</li> <li>4. Свідоме та несвідоме. Самосвідомість, її структура та функції.</li> <li>5. Взаємозв'язок свідомості і мови.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b></p> <p>Базовий: 2, 3, 4, 5.</p> <p>Додатковий: 8, 9.</p> <p>Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
7.	<p style="text-align: center;"><b>Тема 7. Філософські основи пізнання.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Пізнання як предмет філософського дослідження.</li> <li>2. Основні складові пізнавальної діяльності: суб'єкт, об'єкт, мета, ціль, засоби, результат. Рівні та форми пізнання.</li> <li>3. Поняття методу та методології пізнання. Класифікація пізнавальних методів.</li> </ol>

	<p>4. Теорія як найрозвинутіша форма наукового пізнання. Поняття закону. 5. Вчення про істину, її основні характеристики. Теорії істини.</p> <p><b>Теми для доповідей:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Предметне поле гносеології та основні проблеми дослідження.</li> <li>2. Взаємозв'язок чуттєвого та раціонального в пізнанні.</li> <li>3. Специфіка законів діалектики.</li> <li>4. Проблема істини в науці та філософії.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b></p> <p>Базовий: 2, 3, 4, 5. Додатковий: 8, 9. Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>
8.	<p style="text-align: center;"><b>Тема 8. Філософське осмислення соціального буття.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Особливості буття соціального. Проблема побудови теоретичної моделі суспільства.</li> <li>2. Форми організації суспільного буття. Матеріальне та духовне виробництво.</li> <li>3. Поняття інформаційного суспільства.</li> <li>4. Єдність та розмаїття всесвітньої історії. Лінійна та нелінійна модель історичного часу.</li> <li>5. Філософія глобальних проблем.</li> </ol> <p><b>Теми для доповідей:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Теорії постіндустріального та інформаційного суспільства Д. Белла та О. Тоффлера.</li> <li>2. Філософія історії як філософське знання.</li> <li>3. Розвиток філософських поглядів на історію, її сенс і спрямованість.</li> <li>4. Філософське розуміння цивілізації.</li> <li>5. Лінійна та циклічна історіософські концепції.</li> <li>6. Концепт «суспільства ризику» як основа теоретичної рефлексії техногенного суспільства.</li> <li>7. Сутність екологічного імперативу виживання людства.</li> </ol> <p><b>Список рекомендованих джерел:</b></p> <p>Базовий: 2, 3, 4, 5. Додатковий: 8, 9. Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.</p>

## 6. Самостійна робота студента

Засвоєння змісту дисципліни «Вступ до філософії» разом із аудиторними заняттями передбачає виконання студентами самостійної роботи з метою самоконтролю знань та підготовки до занять. Систематична самостійна робота дає можливість закріпити матеріал курсу, акцентує увагу на головних проблемах тем, що вивчаються.

Самостійна робота студентів передбачає:

1. підготовку двох усних доповідей за тематикою семінару;
2. підготовка до участі у обговоренні питань сімінарів;
3. письмове опрацювання першоджерел, запропонованих у переліку першоджерел. Студент самостійно обирає три першоджерела для вивчення і складає їх короткі тези-конспекти. В них мають бути відтворені основні положення прочитаних робіт, підкріплені цитатами з тексту першоджерела, а також представлений власний коментар проблем, які розглядались авторами текстів опрацьованих першоджерел, а також висновки;
4. підготовка до експрес-контрольної роботи.

## Політика та контроль

### 7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

#### Відвідування занять

Відвідування лекцій, семінарських занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для отримання певних позитивних результатів вивчення дисципліни.

Вагома частина рейтингу студента формується через активну участь у заходах на практичних заняттях. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Тому пропуск практичного заняття не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг.

#### Пропущені контрольні заходи

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість виконати контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання заліку в основну сесію.

Повторне написання контрольної роботи не допускається.

#### Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів (далі — атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами

Термін атестації	Перша атестація 8-й тиждень	Друга атестація 14-й тиждень
Критерій: поточний контроль	≥ 20 балів	≥ 35 балів

#### Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

#### Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами (згідно «Положення про систему забезпечення якості вищої освіти у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», «Положення про організацію навчального процесу»).

## 8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Відповіді (доповіді) на семінарських заняттях	20	10	2	20
2.	Участь у обговоренні теми та доповнення на семінарських заняттях	30	5	6	30
3.	Опрацювання першоджерел	30	10	3	30
4.	Виконання експрес-контрольної роботи (тест)	20	20	1	20
	Залік	100	100	1	100

Рейтинг студента складається з балів, які він отримує за:

1. Відповіді на семінарських заняттях. - 2 доповіді;
2. за участь у обговоренні теми та доповнення на семінарських заняттях;
3. опрацювання першоджерел;
4. виконання експрес-контрольної роботи (тест).

Критерії оцінювання відповіді студента враховують її повноту і правильність, а також здатність студента узагальнювати отримані знання, володіти знанням змісту філософських категорій та принципів для аналізу конкретних ситуацій, використовувати методи доведення і аргументації, викладати матеріал чітко, логічно-послідовно у повному обсязі, робити узагальнення та висновки.

### Система рейтингових балів та критерії оцінювання

#### 1. Робота на семінарських заняттях:

**1.1. Виступ з доповіддю.** Ваговий бал –10. максимальна кількість балів на всіх семінарських заняттях дорівнює 10 балів × 2 відповіді = **20 балів**.

Чотири рівні оцінювання:

- “відмінно” – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях — **9-10** балів;
- “добре” – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – **5-8** балів;
- “задовільно” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації), студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає суттєві неточності – **1-4** бали;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – **0** балів.

**1.2. Участь у обговоренні теми та доповнення на семінарських заняттях** – обговорення відповіді, доповнення, запитання, що свідчать про розуміння обговорюваної теми, ґрунтовність підготовки до заняття – **1-5 балів**. Всього: **максимально 30 балів** впродовж семестру.

**2. Опрацювання першоджерел** протягом семестру в кількості 3, вагомий бал - 10 (10×3=**30 балів**).

Роботи здаються в період між 1 та 5 практичними заняттями. Оформлюються від руки українською мовою, обсяг до 4 сторінок.

### **3. Виконання експрес-контрольної роботи:**

Ваговий бал - **20**.

Критерії підсумкового оцінювання є такими:

- **“відмінно”** – студент демонструє ґрунтовні теоретичні знання, вирішує тестові завдання, які перевіряють знання категоріального апарату, виявляє вміння застосовувати знання, аналізує праці вчених, які занотовані в конспекті першоджерел — **14-20 балів**;
- **“добре”** – студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі, вірно вирішує тестові завдання, демонструє знання першоджерел, проте допускає незначні неточності у відповіді — **7-13 балів**;
- **“задовільно”** – студент демонструє часткове знання теоретичного матеріалу і вирішує тестові завдання — **1-6 балів**.
- **“незадовільно”** – незасвоєння програмного матеріалу— **0 балів**.

За результатами навчальної роботи під час проведення першої атестації (8-ий тиждень) студент атестується, якщо його поточний рейтинг не менше 15 балів.

За результатами навчання при проведенні другої атестації - якщо поточний рейтинг не менше 45 балів, студент отримує атестацію.

### **Семестровий контроль: залік.**

Залік виставляється за результатами поточного контролю. Максимальна сума балів складає **100**. Сума балів (виступи з доповідями, участь у обговоренні теми, письмові роботи з опрацювання першоджерел та експрес-контрольна робота) переводиться у систему оцінювання згідно з таблицею.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Студенти, які протягом семестру набрали рейтинг менше 40% Rs, тобто **до 35 балів**, зобов'язані виконати додаткову роботу.

Перескладання заліку – виконання письмової роботи, що складається з 10 запитань.

## **9. Додаткова інформація з дисципліни.**

### **Дистанційне навчання.**

В умовах дистанційного режиму організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: платформи дистанційного навчання Сікорський та «Електронний кампус». Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять. Заняття проходять з використанням сучасних ресурсів проведення онлайн-зустрічей (організація відео-конференцій).

### **Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):**

**Складено-** доцент кафедри філософії, кандидат філософських наук, Галушко Михайло Михайлович.

**Ухвалено** кафедрою філософії (протокол № \_\_\_ від \_\_ 2020)

**Погоджено** Методичною комісією факультету<sup>1</sup> (протокол № \_\_ від \_\_\_\_\_)

---

<sup>1</sup>Методичною радою університету– для загальноуніверситетських дисциплін.